

Η **δοτική προσωπική**, η δοτική ονόματος ή αντωνυμίας, συνήθως προσωπικής, φανερώνει το πρόσωπο για το οποίο υπάρχει ή γίνεται κάτι.

Η **δοτική προσωπική συντάσσεται με:**

A. Απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις:

π.χ. **Πελοποννησίους** [...] ἔδοξε στρατεύειν ἐπὶ τὴν πόλιν ἡμῶν.
Ἀνάγκη ἐστὶ **τοῖς παισὶ** πείθεσθαι τοῖς τοῦ πατρὸς λόγοις.

B. Προσωπικά ρήματα, οποιασδήποτε σημασίας και διάθεσης:

π.χ. Παιδες δέ **μοι** οὐπω εἰσίν.

Γ. Ρηματικά επίθετα σε -τος και -τέος:

π.χ. Σκέψασθε εἰ ἄρα ἐπ' ἀνδρεία **ὑμῖν** μέγα φρονητέον.

A. Η δοτική προσωπική στην απρόσωπη σύνταξη

- Η δοτική του προσώπου, **δοτική προσωπική**, που συνοδεύει τα απρόσωπα ρήματα και τις απρόσωπες εκφράσεις, δηλώνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται η έννοιά τους, το πρόσωπο δηλαδή για το οποίο υπάρχει ή γίνεται κάτι.
- Η δοτική προσωπική, όταν μετατραπεί σε αιτιατική, δίνει το υποκείμενο του απαρεμφάτου, το οποίο λειτουργεί ως υποκείμενο του απροσώπου ρήματος.
- Τα απρόσωπα ρήματα, όπως τα μέλει, μεταμέλει, μέτεστι, όμολογεῖται, παρασκευάσται, εἴρηται, διέγνωστο, προδέδοκται συντάσσονται με **δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου**.
- Με ορισμένα απρόσωπα παθητικά ρήματα η **δοτική είναι αντικείμενο και όχι δοτική προσωπική**.

Για διεξοδικότερη μελέτη του Η ΔΟΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΠΡΟΣΩΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗ, βλέπε την ενότητα [ΑΠΡΟΣΩΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗ](#)

B. Η δοτική προσωπική στην προσωπική σύνταξη

Όταν η **δοτική προσωπική** συνοδεύει **προσωπικά ρήματα** διακρίνεται σε:

1. Δοτική προσωπική κτητική.

Συντάσσεται με τα ρήματα εἰμί, γίγνομαι, ὑπάρχω, όταν δεν είναι συνδετικά και σημαίνουν «έχω», «αποκτώ».
Φανερώνει τον κτήτορα.

π.χ. Πολλὰ χρήματα **τοῖς Ἀθηναίοις** ἦν. (μτφρ. Οι Αθηναίοι είχαν πολλά χρήματα).

2. Δοτική προσωπική χαριστική.

Φανερώνει το πρόσωπο για χάρη ή ωφέλεια του οποίου γίνεται αυτό που εκφράζει το ρήμα.

π.χ. Ἐκαστος οὐχὶ **τῷ πατρὶ** καὶ **τῇ μητρὶ** μόνον γεγένηται ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. (μτφρ. Ο καθένας έχει γεννηθεί όχι μόνο για χάρη του πατέρα και της μητέρας αλλά και της πατρίδας).

3. Δοτική προσωπική αντιχαριστική.

Φανερώνει το πρόσωπο το οποίο βλάπτεται από κάτι.

π.χ. Ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἦττα **τοῖς Ἀθηναίοις** ἐγεγένητο. (μτφρ. Στην Αμφίπολη ηττήθηκαν οι Αθηναίοι).

4. Δοτική προσωπική ηθική.

Φανερώνει το πρόσωπο που χαίρεται ή λυπάται για κάτι.

Παρατηρήσεις:

i. Η δοτική προσωπική ηθική συχνά συνοδεύεται από τις μετοχές **βουλομένω, ἠδομένω, ἀχθομένω, προσδεχομένω** καθώς και το επίθετο **ἀσμένω**.
π.χ. **Ἀσμένοις τοῖς ἀνθρώποις** τὸ φῶς ἐγένετο. (μτφρ. Το φως δημιουργήθηκε για χαρά των ανθρώπων).

ii. Ως δοτική προσωπική ηθική συνήθως χρησιμοποιείται η προσωπική αντωνυμία α' και β' προσώπου.
π.χ. Καὶ **μοι** τὴν γραφὴν ἀνάγνωθι. (μτφρ. Διάβασε για μένα την καταγγελία).

5. Δοτική προσωπική της συμπάθειας.

Φανερώνει το πρόσωπο που συμπάσχει ψυχικά, το πρόσωπο που συμμετέχει συναισθηματικά σε ό,τι εκφράζει το ρήμα της πρότασης.

π.χ. Διέφθαρτό τε τῷ Κροίσῳ ἡ ἐλπίς. (μτφρ. Χάθηκε η ελπίδα για τον Κροίσο).

6. Δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου ή της αναφοράς.

Φανερώνει το πρόσωπο κατά την κρίση του οποίου ή σε σχέση με το οποίο ισχύει αυτό που εκφράζει το ρήμα της πρότασης.

- Συντάσσεται με ρήματα δοξαστικά όπως, **δοκῶ, οἶομαι, νομίζω**, αλλά και το ρήμα **φαίνομαι**, ως προσωπικά ή απρόσωπα.
π.χ. Ἐμοὶ δοκεῖτε οὐ σωφρονεῖν. (μτφρ. Μου φαίνεται ότι δεν σκέφτεστε σωστά).
- Συχνά συνοδεύεται από μία μετοχή σε δοτική που δηλώνει τόπο, χρόνο ή κίνηση.

π.χ. Ἦν ἡμέρα πέμπτη ἐπιπλέουσι τοῖς Ἀθηναίοις. (μτφρ. Ἦταν η πέμπτη ημέρα από τότε που είχαν εκστρατεύσει οι Αθηναίοι).

Ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεύς. (μτφρ. Ενώ αυτός δεν ήξερε τι να κάνει, έρχεται ο Προμηθέας).

Σπανιότερα συνοδεύεται από το ὡς.

π.χ. Μακρὰν ὡς γέροντι προϋστάλης ὁδόν. (μτφρ. Έκανες δρόμο μακρύ για γέροντα).

7. Δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου ή του ποιητικού αιτίου.

Φανερώνει το πρόσωπο που ενεργεί.

Συντάσσεται με ρήματα **παθητικής φωνής, κυρίως συντελικού χρόνου**.

π.χ. Περὶ μὲν τῶν ματαίων πολλὰ αὐτοῖς γέγραπται. (μτφρ. Σχετικά με τα μάταια πολλά έχουν γραφεί από αυτούς).